

Bútor- és tolóajtó-vasalatok – a gardrószelekrény vonatkozásából nézve

AKIÉ A VÁLASZTÁS, AZÉ A GYÖTRELEM IS

Hauch Tamás

A gardrószelekrények szerkezeti kialakítása nagyban függ az alkalmazni kívánt vasalatok típusaitól. A megrendelővel történő egyeztetés során már az elején tisztáznunk kell, hogy hagyományos nyíló, vagy tolóajtós, esetleg harmonikaajtós frontokat szeretne az ügyfél. A nyitott, front nélküli, vagy gardrószelekrény esetében egyértelműen ez a problémakör nem, vagy csak korlátozottan áll fenn. Tovább tetézheti a problémakör összetettségét, amennyiben nem falnyílásba, vagy falfülkébe történik a beépítés. Jelen cikkünk e két utóbbi esetet tárgyalja, mivel az itt leírtak kis módosítással alkalmazhatók a magányosan álló szelekrényeknél is.

Az elmúlt évek trendje, hogy a gardrószelekrényeket két, három, esetleg négy nagy méretű tolóajtóval zárjuk le a kíváncsi szemek elől (persze a porosodást is próbáljuk ezzel korlátozni). Nézzük sorjában a különböző tolóajtó-vasalatok előnyeit és hátrányait.

A tolóajtó-vasalatoknak két nagy csoportja ismert. Az egyik az alsó futású, a másik a felső futású, vagy függesztett. Funkciójuk ugyanaz, azonban mind árban, mind esztétikumában és munkaórában kifejezve óriási a különbség.

A NÉPSZERŰSÉG ÁRA

Az alsó futású tolóajtó-vasalatok népszerűségét két dolog magyarázza. Az egyik a vasalatrendszer viszonylagos alacsony ára, melyről természetesen lehet vitatkozni, hiszen a normál kive-

tőpántos megoldásokhoz képest mélyebben kell a zsebünkbe nyúlni. A másik a relatíve könnyű beépíthetőség és tervezhetőség. Általánosságban elmondható, hogy csupán pár ökölszabályt kell betartanunk, hogy az adott szekrény fogadni tudja a vasalatokat. Ezek a szabályok azonban nem megkerülhetők. Ha nem vesszük őket figyelembe, annak az lesz a következménye, hogy az adott szekrényvel való együttélés az „életlen bicska, nyél nélkül” kategóriába lesz sorolható.

Általánosságban elmondható, hogy a tolóajtók viszonylagos nagy súlya folyamatosan terheli a szekrény fenekét. Ez ajtónként elérheti az 50 kg-ot is. Ezért a szekrénylábak elhelyezésének fontos szerepe van. Minden ajtó két-két pontban terheli a korpusz alsó lapját, ami behajlást, kúszást eredményezhet, amennyiben az alátámasztás nem megfelelő. A helyzetet bonyolítja, hogy ez a terhelés a sínrendszer teljes hosszában vándorol, sőt a duplasínes rendszernél, amikor az ajtók takarásba kerülnek, megduplázódik.

A LÁBAZAT KIALAKÍTÁSA

A stabil alsó sík kialakítására több megoldás terjedt el. Az egyik „legelvetemültebb” megoldás, hogy az állítható lábak helyett egy tömör fából készített párnázatot alakítunk

ki és azt igyekszünk beszintezni. A korpuszok ebben az esetben nem kapnak lábakat. A megoldás előnye, hogyha a szintezés jól sikerült, akkor a beépítés gyorsá válik. A végigfutó párnafák stabilitásához kétség nem férhet. A szintezés azonban sok időt emészt fel, s bizonyos aljzatoknál a rögzítés nem kivitelezhető, valamint a szekrény lábazati részébe nem tudunk egyéb elemeket (LED-tápegységek, vezetékek) elhelyezni, elrejteni. Cserébe a szekrény alatti takarítást el is felejtheti az ügyfél.

A kis műanyag „pogácsa” olykor megmentheti a napot

„eltűnik” a szőnyeg anyagában és a szintezést egyszersmind ezáltal szabotálja.

Találkoztam olyan lábazati megoldással, ahol a szekrény mellőzte a lábazatot. Ez egy nagyon ellentmondásos megoldás és csak az alsó futású vasalatnál lehet megoldás. Inkább nevezném frappáns, mint szakszerű kivitelezésnek. A szituáció az volt, hogy egy falfülkébe építették be a szekrényt. Gyakorlatilag két oldal és egy függőleges osztó alkotta a korpuszt. A magassági harmadokba egy-egy vízszintes fix osztót helyeztek el. Az alsó sínt a parkettához csavarozták, míg a felsőt a plafonhoz. Az automata ajtózárodást a padlózat lejtése biztosította, ami elég idegesítő jelenség. A belső kialakítás sem volt túlkomplikálva, polcokkal, vállfatartókkal és ruhaliftekkel operált a kivitelező. Mivel ez egy apartmanban jött szembe velem, úgy gondolom, hogy a szükség törvényt bont, illetve a szűkös anyagi keretek indukálták a megoldás létjogosultságát.

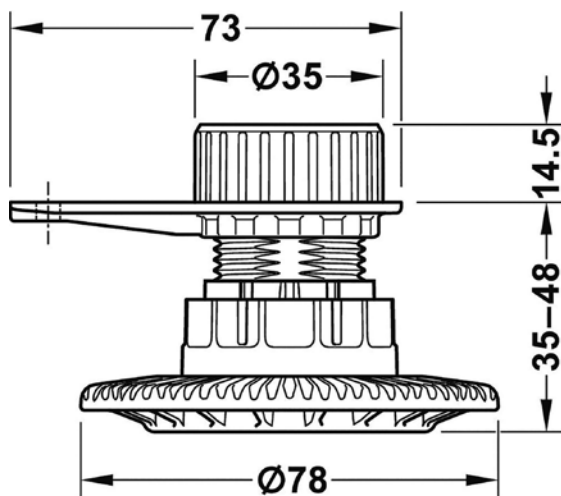
A legelterjedtebb lábazati megoldás továbbra is az állítható műanyag lábak alkalmazása. Ezekből olyat kell választani, melyek a korpusz függőleges irányú terhelését felveszik, vagyis egy részük a korpusz oldalára is „rálógnak”. Ilyen a Häfele Axilo rendszer. Ebből már elérhető rendkívül alacsony kivitel is, melyekkel akár 35–60 milliméterre is készíthetjük a lábazat magasságát. Ezzel a megoldással értékes magasságot nyerhetünk a szekrény belsejében. Az Axilo lábaknál 10 mm-es magassító korong is elérhető. Ez akkor válik fontossá, ha a szekrényünk olyan szőnyegre kerül, ahol a láb

A lábakat ajánlott sűrűbben elhelyezni, mivel a már említett dinamikus terhelés következtében ezzel tudjuk garantálni, hogy az ajtók minden helyzetben statikusan megálljanak, s ne történjen az esetleges hullámosodás miatt önálló ajtómozgás.

AZ ALSÓ FUTÁSÚ TOLÓAJTÓK HÁTRÁNYAI

Az alsó sín látszó felületet képez és használat közben sajnos minden szösz rátapadhat. Mivel alakos a profil, ez hatványozottan igaz. A kerek hajlamosak a nagy súly által ezeket a szöszöket és porszemeket rásajtolni a futófelületre. Ebből két probléma adódik. A sínre kenődő

hamar kiderül, hogy maximum 2800 milliméter szélességű szekrényt tudunk csak készíteni. Fontos megemlíteni, hogy a tolóajtók egyik sajátossága, hogy csak azonos szélességű ajtókkal működnek! Természetesen van játékterünk, ha az ajtót nem visszük fel

hetőség is jellemzően 35 kg, tehát túlzottan nagy ajtóméretek ennél a megoldásnál nem készíthetők.

A FÜGGESZTETT TOLÓAJTÓK

A drágább és bonyolultabb megoldás a tolóajtó-vasalatok tekintetében a függesztett tolóajtó-vasalat alkalmazása. Ami eddig az alsó elem alkatrészét terhelte, az hirtelen felülre kerül, ezért itt szintén erősítésre lesz szükség. Abban a tekintetben előnyt élvezhetünk, hogy a sínrendszer is merevít már önmagában, de ettől függetlenül számoljunk az alapanyagot terhelő hajlító igénybevétellel.

szennyeződés színe és állaga egy idő után nagyon rossz képet fest. A másik, hogy a görgő adott helyeken úgy zakatol, mint a kockásra kopott mozdonykerék. A kosz a kerék felületén is képes megtapadni és a gumiborítás kezdeti halk járása kezd hangosodni. A szennyeződés megjelenése igazából idő kérdése, de az ügyfél figyelmét ajánlott erre felhívni, mivel rendszeres takarítással (porszívózás) ez elkerülhető. További kellemetlenség – bár igazából a felhasználó nagyon ritkán találkozik vele –, hogy az alsó görgők szerkezete a szekrény belsejéből nézve látszódik. Ennek beépítési és állíthatósági okai vannak. Együtt élni lehet a problémával és az esetek többségében ez nem ad okot reklamációra.

vagy meggyőzzük az ügyfelet, hogy nem kell teli tükrös ajtó, hiszen ritkán éri el az ügyfelek testmagassága a 2100 millimétert, illetve a tükröt sem kell leengednünk az ajtó aljáig, hiszen akár 200 milliméter magasságból is látszik a lábfejük. Tehát megoldás, ha egy, vagy két osztást is tervezünk. A nagyobb teherbírású vasalatok drágábbak és a beszerzésük is több időt vesz igénybe.

A vízszintes osztások szintén okoznak esztétikai problémát, hiszen a front hátulján ügynevezett összekötő lemezeket is be kell építeni a lapok síkban tartása végett. Ennél az esetben is a szerkezet sajátosságával kell magyaráznunk a helyzetet csakúgy, mint az alsó kerekek esetében.

ELŐNYEIK

Szinte teljesen burkoltak a vasalatok. Ez főleg az ügyfél nézőpontjából jelent előnyt, számunkra kicsit megbonyolítja a tervezést és a kivitelezést is. Szinte kompromisszummentes burkolást tesz lehetővé, ezáltal a külső megjelenés sokkal jobban igényre szabható. A vasalatok koszolódása nem látszik, illetve nem okoz működési problémát.

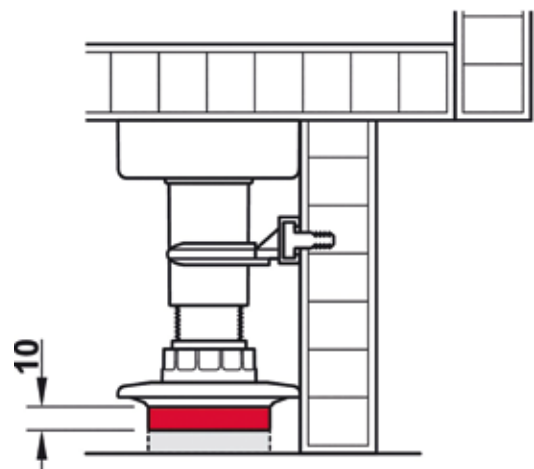
HÁTRÁNYAIK

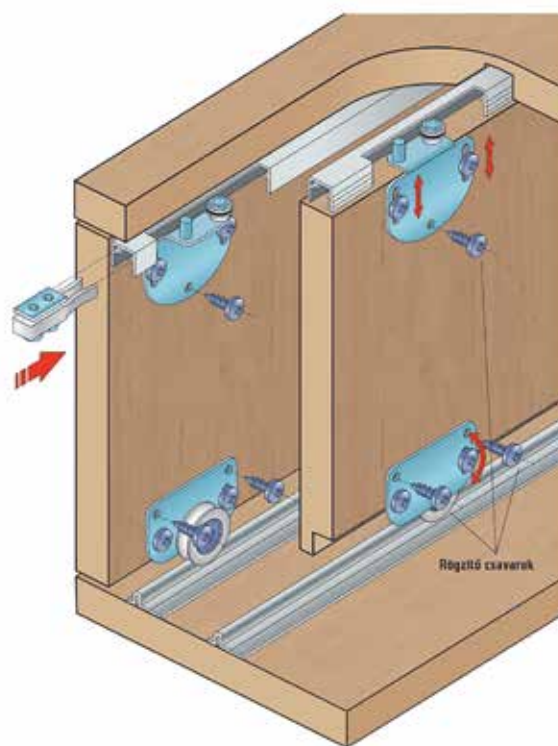
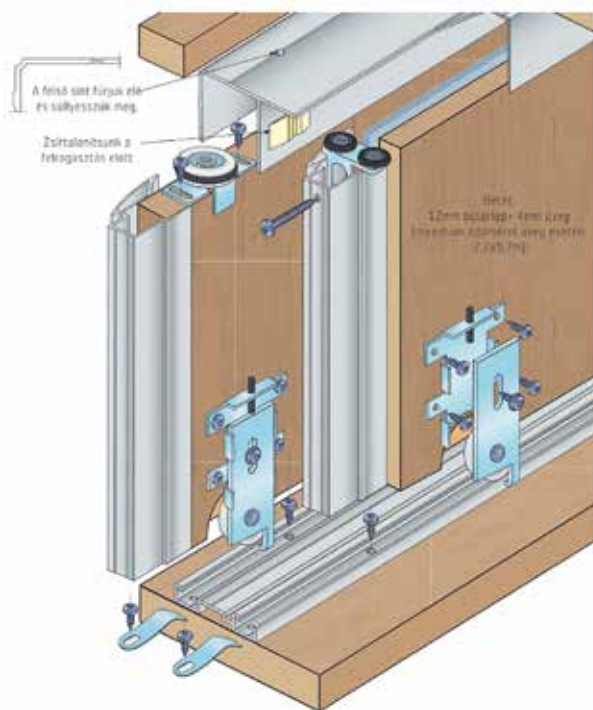
A tervezés némi tapasztalatot igényel. A terhelést a felső görgők viselik és adják át az ajtó anyagának. Ezért a rögzítéseket minden esetben megfontoltan kell elvégezni. A tervezés több időt vehet igénybe.

Az ajtók súlya azonban komoly hibaforrás lehet. Az elméleti 50 kg-os (léteznek 60 kg-os terhelhetőségűek is) határt két tényező határozza meg. Míg az ajtók alapanyaga legtöbbször laminált, vagy egyéb felületű forgácslap, ez nem igazán okoz problémát. Azonban, ha tükröt is beépítünk, akkor komoly súlytöbblettel kell számolni. Egy 12 milliméteres forgácslapra ragasztott 4 milliméter vastag tükrő 2400x700 milliméteres ajtó esetében eléri a súlyhatárt, ami már kockázatot jelenthet a biztonságos működésre nézve. A 700 milliméter elég keskeny, s ha egy négyajtós gardróbot nézünk,

SPECIÁLIS ALSÓ FUTÁSÚ RENDSZEREK

Az alsó futású tolóajtóknak is vannak rejtett változataik. Ez főleg abban nyilvánul meg, hogy a felső és alsó profilokat eltakarja a front. Ettől függetlenül az alsó vezetősín koszolódása ugyanúgy problémát jelent, mint a látszó társainál. Mivel a felső profil alacsony, az illesztési fugákra nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Sajnos a terhel-

SALU S60-as alsó futású sínrendszer 60 kg-os terhelhetőséggel

SALU S36-os alsó futású nem látszó tolóajtó-vasalat

A tolóajtók előnye egyben a hátrányuk is. A kétsínes rendszerek minimálisan is 75–80 millimétert vesznek el a korpusz mélységéből, ami igencsak megnöveli egy alapjáraton akasztós elem mélységét. Ezt a mélységet a vállfák mérete határozza meg, ami 45 cm körüli érték. A ruhák zöme ennél szélesebb és ezért a korpuszok hasznos mélységét (hátfal nélkül) ajánlott 510–570 milliméterre tervezni. A felső határ esetében akár 550 milliméteres teljes kihúzású fiókot is beépíthetünk a korpuszba. De sajnos erre a méretre még rájön az említett 80 mm, illetve a hátfal. Ez azért lesz kritikus méret, mivel elképzelhető, hogy sok helyet fog elvenni a lakótérből a szekrény (amely mögött ugyancsak érdemes 20 mm szellőzést hagyni) és nem fog érvényesülni a design.

HARMONIKAAJTÓK

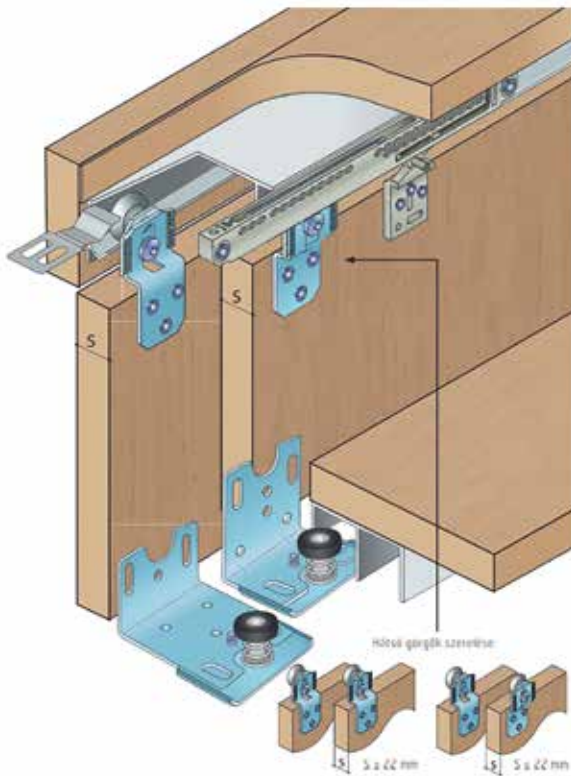
A nagyméretű ajtók (és itt főleg a szélességüket értjük) hagyomá-

nyos nyíló vasalatokkal már nem működtethetők. Ennek három fő oka van. Az első, hogy a szárny méretéből adódó forgatónyomatékok a pántok már nem képesek hordozni. Ha esetleg mégis, akkor viszont a pántok a korpusz oldalát fogják oly mértékben terhelni, ami szintén nem visel el oldalanként 35–50 kg-ot. A harmadik ok a praktikum. Vagyis a 600 milliméternél nagyobb szárnyak nyitása ergonomiai és helykihasználtságot érintő problémákat okoz. A gardrób szekrények helykihasználása amúgy is 700–800 milliméter szélesség környékén kezd gazdaságossá válni. Vagyis a felhasználó ebbe a méretbe tud úgy pakolni, hogy az átlátható és rendszerezhető legyen. Ekkora szélességű elemek egyetlen nyíló ajtóval történő tervezése és kivitelezése szakmai öngyilkosság, ha a két méter feletti ajtómagasságot is beleszámítjuk. A tolóajtó-vasalatok fejlődése magával hozta azt a lehetőséget is, hogy

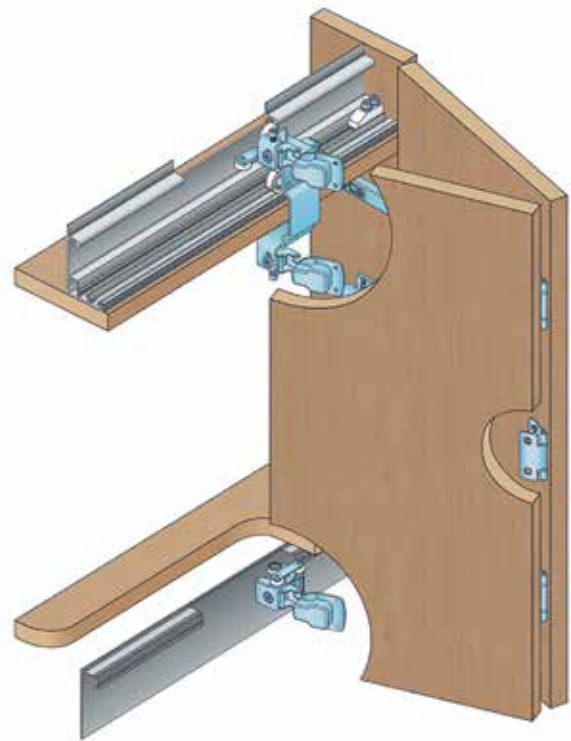
vízszintesen „vágjunk” a stílusba valami kis rafinériát. Ezt a különböző osztóprofilokkal könnyedén meg tudjuk valósítani.

Létezik egy hibrid megoldás is a piacon. Főleg külföldi minta alapján (mozifilmek, sorozatok) van olykor igény a félig nyíló, félig tolóajtókra. Akkor most nyílik is, meg tolni is kell? Egy ilyen vasalattal elméleti szinten megoldható, hogy akár 2 m szélességű elemet is készítsünk. Természetesen ez a méret már túlmutat minden szilárdsági lehetőségen, amit az agglomerált lapok nyújtanak, de egy függőleges osztóval még így is 1 méter széles elemek készíthetők, amennyiben a 40 kg-os terhelhetőséget nem haladjuk meg.

Lényege, hogy hagyományos kivetőpántokkal kapcsolódik a harmonikaajtó primer szárnya a korpuszhoz. Az ajtók maximum fél méter szélesek lehetnek. Két ajtó képez egy szárnyat és ehhez van egy komplett vasalatrendszer.

SALU S30-as felső függesztésű tolóajtó, a profilok rejtve maradnak

SALU S40SD harmonikarendszer

ELŐNYÖK

A rendszer úgy lett kitalálva, hogy minden mozgó alkatrész rejtett, de a profilok front felőli része látszik. Természetes faajtók fogadására is alkalmas, illetve akár keretszerkezetű zsalubetétes ajtókra is felszerelhető. Mozgatása könnyű és sokkal ergonomikusabb is.

HÁTRÁNYOK

Természetesen számolni kell az ajtók vastagságával az oldalaknál, ami ugyebár kétszeres szorzóval jelentkezik, tehát minimum 30–40 millimétert veszítünk a belméretből, s ezt a fiókos részekenél számításba kell venni. Az ajtók oldalra nyílnak és a helyiségből teret vesznek el, illetve kitakarhatják a természetes fényt. A tervezéshez tapasztalat szükséges. A vasalat beállítása hosszadalmas lehet. Összegzésként kijelenthetjük, hogy sokféle alapvasalat érhető el. A gyártók rendszerben gondolkodnak és a legtöbb esetben a vasalat-

családok közös alkatrészeket is használnak, illetve rendelkezésre állnak keretprofilok, takaróelemek, fékező, önbehúzó kiegészítők. Ez utóbbiakra nem tértünk ki, mivel célunk egy általános kép bemutatása volt. ■

Képek forrása:

moebel-beyhoff.de
Häfele.de
glossywood.hu

A SALU VASALATOK HAZAI FORGALMAZÓJA A GLOSSY WOOD KFT.

Cégünk 3 éve forgalmazza a SALU termékeit. Mondhatjuk, hogy mi vezettük be a magyar piacra. Amikor elkezdtünk közösen dolgozni, első lépésként teljes egészében honosítottuk a katalógusukat és felvettük kínálatunkba szinte az összes terméküket. Megrendelőt és kalkulátorokat készítettünk, ezzel lényegesen leegyszerűsítve ügyfeleink dolgát. A szokványos tolóajtórendszerekből nagy mennyiséget tartunk raktáron, de ami ritkább, az is heti rendszerességgel beszerezhető. A SALU cég honlapján elérhető a tolóajtókhoz egy tervezőprogram, ami segít a méretezésben. Terveink között szerepel, hogy ez idén magyar nyelven a saját honlapunkon is elérhető legyen.